

31 ΔΕΚ. 2015

Σελίδες απάντησης: 4

Σελίδες συνημμένων:

Σύνολο σελίδων:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΑΥΤΟΤΕΛΕΣ ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
Αχαρνών 2, 101 76 Αθήνα, Τηλ. 210-2124180 Fax : 210-2124524

Αθήνα 30/12 / 2015
Αριθμ. Πρωτ.: 160

Προς:

Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων

ΘΕΜΑ: «Εγχώριο γενετικό υλικό»

ΣΧΕΤ: Η Ερώτηση 1475/26-11-2015

Απαντώντας στην παραπάνω Ερώτηση που κατέθεσε ο Βουλευτής **κ. Ε. Μπασιάκος**, σας πληροφορούμε τα εξής:

Η χώρα μας διαθέτει ένα από τα υψηλότερα επίπεδα βιοποικιλότητας στην Ευρώπη, το οποίο, ανεξαρτήτως από τις εθνικές, ευρωπαϊκές και διεθνείς υποχρεώσεις της, οφείλει να το προστατεύσει και να το αξιοποιήσει προς όφελός της. Συγκεκριμένα, οι εγχώριοι γενετικοί πόροι, πέρα από το γεγονός ότι αποτελούν στρατηγικής σημασίας εθνικό αγαθό και πολύτιμο κομμάτι της πολιτισμικής μας κληρονομιάς, μπορούν να συμβάλουν:

- Στην παραγωγή ποικιλιών ανθεκτικών σε εχθρούς και ασθένειες, με αποτέλεσμα:
  - α. τη μείωση του κόστους παραγωγής του παραγωγού και β. την προστασία του περιβάλλοντος, λόγω μικρότερων απαιτήσεων σε εισροές (π.χ. φυτοφάρμακα, νερό).
- Στην παραγωγή προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας, δηλαδή προϊόντων ΠΟΠ και ΠΓΕ (π.χ. φάβα Σαντορίνης).

Όσον αφορά στο φυτογενετικό υλικό, επισημαίνεται ότι:

Α. στις ποικιλίες καλλιεργούμενων φυτικών ειδών, οι οποίες έχουν δημιουργηθεί κατόπιν βελτιωτικής διαδικασίας από Έλληνες βελτιωτές του δημοσίου ή ιδιωτικού τομέα, δίνεται η δυνατότητα εγγραφής τους στον εθνικό κατάλογο σύμφωνα με τον ν. 1564/1985 (Α' 164). Στη συνέχεια, το πολλαπλασιαστικό υλικό των εγγεγραμμένων ποικιλιών παράγεται και τίθεται σε εμπορία από τις επιχειρήσεις, οι οποίες πληρούν τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις (οποροπαραγωγικές, φυτωριακές, επιχειρησικές εμπορίας) σύμφωνα με την υφιστάμενη νομοθεσία. Ωστόσο, το πολλαπλασιαστικό υλικό, το οποίο διατίθεται στην εγχώρια αγορά, ανήκει, κυρίως, σε ποικιλίες (και υβρίδια) προέλευσης εξωτερικού.

Β. για τις ποικιλίες φυτών μεγάλης καλλιέργειας και κηπευτικών, οι οποίες χαρακτηρίζονται ως 'ποικιλίες υπό διατήρηση' (παραδοσιακές, τοπικές), έχουν εκδοθεί Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις σε συμμόρφωση της ενωσιακής νομοθεσίας για την εγγραφή τους στον εθνικό κατάλογο και την παραγωγή και εμπορία του πολλαπλασιαστικού τους υλικού. Οι απαιτήσεις για την εγγραφή των εν λόγω ποικιλιών είναι λιγότερο αυστηρές από τις απαιτήσεις για την εγγραφή των μη παραδοσιακών ποικιλιών. Ειδικότερα, η Οδηγία 2008/62/ΕΚ της Επιτροπής για τα φυτά μεγάλης καλλιέργειας ενσωματώθηκε με την αριθμ. 324975/11378/2009 ΚΥΑ, (ΦΕΚ 2038/Β), η οποία τροποποιήθηκε με την αριθμ. 523/8481/2014 ΚΥΑ (ΦΕΚ 165/Β). Όσον αφορά στα κηπευτικά, η Οδηγία 2009/145/ΕΚ της Επιτροπής ενσωματώθηκε με την αριθμ. 134599/2011 ΚΥΑ (ΦΕΚ 194/Β), η οποία τροποποιήθηκε με την αριθμ. 2337/30503/2014 ΚΥΑ (ΦΕΚ 565/Β). Επί του παρόντος, δεν έχει εγγραφεί καμία ποικιλία βάσει των ανωτέρω Αποφάσεων. Επιπλέον, αναφέρεται ότι οι προοπτικές για την εξασφάλιση του εγχώριου γενετικού υλικού διέπονται από το άρθρο 14 του ν. 1564/1985, όπως ισχύει σήμερα.

Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για τη διαφύλαξη και αξιοποίηση των εγχώριων φυτογενετικών πόρων, καθώς και για την αντιμετώπιση προβλημάτων, όπως είναι:

- Ο άμεσος κίνδυνος καταστροφής του φυτικού γενετικού υλικού που διατηρείται στην Τράπεζα Γενετικού Υλικού (Τ.Γ.Υ.) του πρώην Κέντρου Γεωργικής Έρευνας Β. Ελλάδος (ΚΓΕΒΕ), νυν ΕΛΓΟ - ΔΗΜΗΤΡΑ λόγω:
  - της διατήρησής τους στους απαρχαιωμένους ψυκτικούς θαλάμους της,
  - της υποστελέχωσής της τόσο σε επιστημονικό όσο και σε τεχνικό προσωπικό,
  - της έλλειψης σύγχρονου εργαστηριακού εξοπλισμού και
  - της υποχρηματοδότησής της.
- Η αποσπασματική εκπόνηση δράσεων/προγραμμάτων προστασίας, διατήρησης και αξιοποίησης του γενετικού υλικού των φυτογενετικών πόρων.
- Η έλλειψη συντονισμού των υπηρεσιών των συναρμόδιων υπουργείων [ΥΠΑΑΤ, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΥΠΕΝ)] και των λοιπών εμπλεκόμενων φορέων (Τ.Γ.Υ. του ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ, Βοτανικοί Κήποι, Ερευνητικά Κέντρα, Πανεπιστήμια, ΤΕΙ κ.τ.λ.).
- Η μη ολοκλήρωση της απογραφής των τοπικών, των τοπικά προσαρμοσμένων ποικιλιών, των υποχρησιμοποιούμενων ειδών, καθώς και των άγριων συγγενών των καλλιεργούμενων ειδών σε μία βάση δεδομένων με βάση τη σπανιότητά τους, τον κίνδυνο γενετικής διάβρωσης, την πληθυσμιακή τους κατανομή και τη σπουδαιότητά τους στην αγροτική οικονομία.

Για την επίλυση των ανωτέρω, εξετάζεται η δυνατότητα:

1. θεσμοθέτησης μιας Εθνικής Τράπεζας Γενετικού Υλικού (Ε.Τ.Γ.Υ.), η οποία θα διαχειρίζεται το γενετικό υλικό της χώρας που αποτελεί ένα στρατηγικής σημασίας δημόσιο αγαθό για τη γεωργία,
2. άμεσης μεταφοράς του φυτικού γενετικού υλικού που κινδυνεύει να απολέσει τη βιωσιμότητά του από τις παλιές κτιριακές εγκαταστάσεις της Τ.Γ.Υ. του πρώην ΚΓΕΒΕ στο νέο κτίριο της Τ.Γ.Υ., με σκοπό την προστασία και τη μακροχρόνια διατήρησή του (στους ψυκτικούς θαλάμους μακράς διατήρησης) και χρήσης της υλικοτεχνικής υποδομής του νέου κτιρίου,
3. διαμόρφωσης ενιαίας εθνικής στρατηγικής σε θέματα προστασίας, διατήρησης και αξιοποίησης των γενετικών πόρων μετά από στενή συνεργασία των υπηρεσιών των συναρμόδιων υπουργείων (ΥΠΑΑΤ, ΥΠΕΝ), εάν ληφθούν υπόψη η πολυπλοκότητα του θέματος (Διεθνής Συνθήκη του FAO για τους φυτογενετικούς πόρους για τη διατροφή και τη γεωργία, Σύμβαση της Βιολογικής ποικιλότητας, Πρότυπο Συμφωνητικό Διακίνησης Γενετικού Υλικού, Πρωτόκολλο της Ναγκόγια, Πνευματικά Δικαιώματα, Δικαιώματα Βελτιωτών, Δικαιώματα Γεωργών, νομοθεσία σπόρων, παραδοσιακή γνώση, εθνική στρατηγική για τη βιοποικιλότητα κ.τ.λ.), τα οικονομικά οφέλη που μπορούν να προκύψουν από την αξιοποίηση των γενετικών πόρων (π.χ. έλεγχος αποροπαραγωγής), η συμβολή τους στην προστασία του περιβάλλοντος, η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, καθώς και η επισιτιστική ασφάλεια και
4. προώθησης προγραμμάτων και δράσεων για την προστασία και την αξιοποίηση του γενετικού υλικού της χώρας μας μέσω στοχευμένης εφαρμοσμένης έρευνας από το ΥΠΑΑΤ, η οποία μπορεί να εξασφαλίσει πολλά οφέλη στους γεωργούς και, κατ' επέκταση, στο μέλλον της αγροτικής οικονομίας της χώρας μας (αγροτικό εμπορικό ισοζύγιο).

Όσον αφορά στο ζωικό γενετικό υλικό, επισημαίνεται ότι αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες που επηρεάζουν το οικονομικό αποτέλεσμα της κτηνοτροφικής δραστηριότητας. Οι αυτόχθονες φυλές αγροτικών ζώων της χώρας μας είναι λιτοδίαιτες, ανθεκτικές και άριστα προσαρμοσμένες στις γεωγραφικές και περιβαλλοντικές συνθήκες. Επιπροσθέτως, και η εκτροφή αυτόχθονων φυλών αιγοπροβάτων έχει ιδιαίτερη σημασία, αφού είναι συνδεδεμένη με την παραγωγή ΠΟΠ και ΠΓΕ προϊόντων ζωικής προέλευσης.

Προκειμένου να υπάρχει το απαραίτητο γενετικό υλικό αυτόχθονων φυλών για τις ανάγκες της κτηνοτροφίας εφαρμόζονται, εδώ και δεκαετίες, Προγράμματα Γενετικής Βελτίωσης. Το τελευταίο πρόγραμμα Γενετικής Βελτίωσης που ήταν ενταγμένο στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2007-2013, Μέτρο 214 του Άξονα 2, Δράση 3.4 για τη Διατήρηση γενετικών πόρων στην κτηνοτροφία και αφορούσε, σχεδόν, στο σύνολο των αυτόχθονων φυλών, υλοποιήθηκε από 31 συνεταιρισμούς, υπό την επίβλεψη των Κέντρων Γενετικής Βελτίωσης και την εποπτεία και το συντονισμό του ΥΠΑΑΤ (αρμόδια Δ/ση Διαχείρισης Ζωικών Γενετικών Πόρων και Συστημάτων Εκτροφής Ζώων). Το πρόγραμμα ολοκληρώθηκε

στις 31-10-2015 μετά από παράταση που δόθηκε σύμφωνα με την Υπουργική Απόφαση 685/60869/3-6-2015 (ΦΕΚ 1050/Β). Επισημαίνεται ότι το ΥΠΑΑΤ έχει, ήδη, προβεί στην προετοιμασία της νέας ΚΥΑ για την υλοποίηση του νέου ΠΑΑ 2014-2020, με σκοπό την στήριξη των αυτόχθονων φυλών και τη διασφάλιση του γενετικού υλικού των φυλών που κινδυνεύουν με εξαφάνιση. Επίσης, στο πλαίσιο προετοιμασίας του νέου ΠΑΑ, προβλέπεται η υλοποίηση προγράμματος διατήρησης σπάνιων φυλών αγροτικών ζώων.

Για την αντιμετώπιση του προβλήματος της διακίνησης των ελληνικών φυλών αιγοπροβάτων, το οποίο επιτείνεται με την υπέρμετρη προβολή ξένων φυλών, έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΑΤ ενημερωτικό υλικό για τις φυλές, καθώς και κατάλογος των φορέων που διαθέτουν ζωικό υλικό αυτόχθονων φυλών αιγοπροβάτων. Επιπρόσθετα, με τις Υπουργικές Αποφάσεις 439/95631/31-7-2013 και 113/36716/18-3-2014 συστάθηκε ομάδα εργασίας που καταρτίζει τα προγράμματα διάσωσης αιγοπροβάτων. Ομοίως, με την 9867/124684/16-11-2015 Υ.Α. του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων συστάθηκε ομάδα εργασίας για τα υπόλοιπα είδη ζώων.

Πλέον των ανωτέρω, επισημαίνεται ότι το ΥΠΑΑΤ (αρμόδια Δ/νση Χωροταξίας, Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής):

- Έχει επεξεργαστεί νέο θεσμικό πλαίσιο, στο οποίο προβλέπονται ρυθμίσεις, με στόχο την προστασία και την αειφορική διαχείριση των φυτογενετικών πόρων, οι οποίοι χρησιμοποιούνται «για τη γεωργία και τη διατροφή», ενώ υπάρχει ρητή πρόβλεψη και για την υλοποίηση in situ (επί τόπου) και on farm (στον αγρό) προγραμμάτων διατήρησης των φυτογενετικών πόρων. Στο σ/ν προβλέπεται, επίσης, και η θεσμοθέτηση Εθνικής Τράπεζας Γενετικού Υλικού (Ε.Τ.Γ.Υ.).
- Εκπροσωπεί τη χώρα μας στη Διεθνή Συνθήκη (Δ.Σ.) του FAO για τους φυτογενετικούς πόρους (International Treaty for Plant Genetic Resources for Food and Agriculture - ITPGR), που είναι μία από τις σημαντικότερες διεθνείς συμφωνίες στον τομέα της βιοποικιλότητας και η κυρίαρχη συμφωνία για την παγκόσμια συνεργασία για τους φυτογενετικούς πόρους, για τα τρόφιμα και τη γεωργία. Στόχος της Δ.Σ. είναι η διατήρηση και η αειφόρος χρήση των φυτογενετικών πόρων για τη διατροφή και τη γεωργία και η σωστή και δίκαιη διανομή των ωφελημάτων που προκύπτουν από τη χρήση τους σε αρμονία με τη σύμβαση του ΟΗΕ για τη βιολογική ποικιλότητα, την αειφόρο γεωργία και την επισιτιστική ασφάλεια. Από τη διακίνηση του εγχώριου φυτικού γενετικού υλικού που υλοποιείται μέσω του πρότυπου συμφωνητικού διακίνησης γενετικού υλικού (Standard Material Transfer Agreement-SMTA) επωφελούμαστε από τη μεταφορά τεχνογνωσίας και από την ανταλλαγή πληροφοριών που σχετίζεται με το χαρακτηρισμό και την αξιολόγηση των φυτογενετικών πόρων, ενώ από την αξιοποίηση του φυτικού γενετικού υλικού μπορούν να προκύψουν και χρηματικά οφέλη.
- Υλοποιεί το πρόγραμμα ευρωπαϊκής συνεργασίας ECPGR για τους φυτικούς γενετικούς πόρους, το οποίο στοχεύει στη διασφάλιση της προστασίας και της διατήρησης και στην προώθηση της χρήσης των φυτικών γενετικών πόρων στην Ευρώπη. Στο εν λόγω πρόγραμμα εμπλέκονται 43 ευρωπαϊκές χώρες, μεταξύ των οποίων και η χώρα μας, με στόχο την ανταλλαγή τεχνογνωσίας στον τομέα της έρευνας στους φυτικούς γενετικούς πόρους, με απώτερο σκοπό την προστασία της βιοποικιλότητας και την εκμετάλλευση του φυτικού γενετικού υλικού στον τομέα των τροφίμων και της γεωργίας.
- Υλοποιεί την Δράση 3.1 «Διατήρηση Απειλούμενων Αυτόχθονων Φυλών Αγροτικών Ζώων» στο πλαίσιο του μέτρου 2.1.4 «Γεωργοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2007-2013. Σκοπός της Δράσης είναι η οικονομική στήριξη των γεωργών, προκειμένου να διατηρήσουν ή και να αυξήσουν τον αριθμό των απειλούμενων από εγκατάλειψη αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων μέχρι ένα ελάχιστο αποδεκτό αριθμό ασφαλείας, με στόχο τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και της γενετικής ποικιλότητας των αυτόχθονων αγροτικών ζώων.
- Έχει προτείνει στο νέο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020 στο μέτρο 10 «Γεωργοπεριβαλλοντικά και κλιματικά μέτρα» τέσσερις δράσεις που αφορούν στο εγχώριο γενετικό υλικό.

Ειδικότερα: Στο υπομέτρο 10.1 «Ενίσχυση για γεωργοπεριβαλλοντικές-κλιματικές υποχρεώσεις» περιλαμβάνονται οι δράσεις 10.1.9 «Διατήρηση απειλούμενων αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων» και 10.1.10 «Προστασία τοπικών αβελτίωτων πληθυσμών-ποικιλιών που κινδυνεύουν από γενετική διάβρωση». Στο πλαίσιο των εν λόγω δράσεων, ενισχύονται είτε οι κάτοχοι απειλούμενων αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων για την απώλεια

εισοδήματος που έχουν λόγω της εκτροφής των λιγότερο παραγωγικών αυτών φυλών είτε οι παραγωγοί τοπικών αβελτίωτων πληθυσμών - ποικιλιών για την απώλεια εισοδήματος που έχουν λόγω της μειωμένης απόδοσης των ποικιλιών αυτών.

Στο υπομέτρο 10.2 «στήριξη για την διατήρηση και αειφόρο χρήση και ανάπτυξη των γενετικών πόρων στη γεωργία» περιλαμβάνονται οι δράσεις 10.2.1 «Γενετικοί πόροι στην κτηνοτροφία» και 10.2.2 «Διατήρηση τοπικών αβελτίωτων πληθυσμών-ποικιλιών στη γεωργία». Οι εν λόγω δράσεις αφορούν στην διατήρηση των γενετικών πόρων μέσα από δράσεις καταγραφής, έρευνας και ενημέρωσης αλλά και αναπαραγωγής των εγχώριων φυλών αγροτικών ζώων ή αναπολλαπλασιασμού των τοπικών ποικιλιών. Οι δράσεις υλοποιούνται από αναγνωρισμένους φορείς σε αυτό το αντικείμενο.

Τέλος, σημειώνεται ότι, στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα που συντονίζει το ΥΠΕΝ, προβλέπονται στόχοι που αφορούν στην καταγραφή, διατήρηση και δημιουργία εθνικών βάσεων των γενετικών πόρων της χώρας, οι οποίοι θα συμβάλλουν στην υποστήριξη της εφαρμοσμένης έρευνας και τη λήψη πολιτικών αποφάσεων σε θέματα διατήρησης και προστασίας τους.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Π. ΓΟΥΡΛΩΝΗ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

Βουλευτή κ. Ε. Μπασιάκο